

สภาพปัญหาและแนวทางการจัดการเรียนร่วมในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส

Problem Situation and Provision Management in Leading Inclusive Schools in NarathiwatPrathomsuksaEducation Service Area Office

รดา ธรรมพูนพิสัย^{1*} ปรีดา เบญจการ² พชร จิวพัฒน์กุล³

RadaThamponpisai,Dr.PreedaBenkarn and PatchareeJewpatthanakul

¹นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาพิเศษ ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

²อาจารย์ประจำมหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา คณะครุศาสตร์

³ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

Abstract

This research aimed to study the problem situation and the way to manage provision in learning inclusive schools. The result has been compared by using many variables including: position, the highest degree provide, school size, basic special education and experience of involve people in special education. There were 484 individuals selected from learning inclusive school in this research including: sixty-six principles, sixty-six academic teachers, sixty-six project responsible teachers, and two hundred and eighty-six teachers. This research used a four scales survey questionnaire as a tool to collecting data which has total reliability (α) 0.767 Moreover, this research used Questionnaire and focus group to explain deep results. The statistics used in this research including: frequency, percent, mean, standard deviation, t-test, F-test and content analysis.

This research found that 1) the problem situation in leading inclusive schools could describe from low to high: teaching and learning activities, students, and environment, respectively, however, overall there were in high level. 2) the comparison problem of provision learning in leading inclusive school found that the involve people who has different position, degree, basic special education, basic special education and school size would have no different in problem management in leading inclusive schools. 3) the way to solve the problems of management in leading inclusive schools showed that 3.1) in student aspect, the school should support student in terms of helping students who has special need by training in all aspects including: emotion, society for both group of students and reinforce special need student follow their learning ability. The assessment from real situation should synchronize with the curriculum which use for each particular kind of special need students. Teachers should have adequate tools and they should have good psychology skills to take care of them and they should manage special education in each special need person. The principle should pay attention to the good motion; good view point and support

all teachers in the school. Moreover, the principle should set up the meeting of student's parent for having some suggestions and technique to take care of special need students. 3.2) in environment aspect, the school should have good manage both inside and outside including laboratory for learning area and for special need student to rest. 3.3) in teaching and learning aspects, the school should set up learning activities for both group of students to have inclusive work as much as possible by using activities method techniques and various instructional, however, they should avoid competitive activities. They should adapt their teaching skills by concern of special need students for example give balance easy-hard work or use the different rule from other students in the same activity if that activity has both group of students. The school should have special room of supportive skills. The principle should understand the special education and the school should have an Individualization Education Plan (IEP) and create Individual Implementation Plan (IIP) for all 8 main learning substances by concern with each particular special need student. The school should have learning supervision and follow them to send their approach report to the principal and the parents. The students should have special learning report that contain strengthen points and weak points that the students need to develop. 3.4) in tool aspects, the schools should create vision, mission, policies, plan, and projects by cover special need student group. Moreover, the school should have strong inclusive learning network and using learning technology as well.

Keywords : leading integration school, Provision Management, problem, special need education

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางการจัดการเรียนร่วมในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม เพื่อเปรียบเทียบสภาพปัญหาการจัดการเรียนร่วมในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม ตามตัวแปร ตำแหน่ง ระดับการศึกษา ขนาดโรงเรียน ความรู้พื้นฐานทางการศึกษาพิเศษ และประสบการณ์การทำงานด้านการศึกษาพิเศษของผู้ที่เกี่ยวข้อง และเพื่อศึกษาแนวทางการแก้ปัญหาในการปฏิบัติงานจัดการเรียนร่วมในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยในครั้งนี้จำนวน 484 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 66 คน ครูวิชาการ จำนวน 66 คน ครูผู้รับผิดชอบโครงการ จำนวน 66 คน ครูผู้สอนจำนวน 286 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้แก่ แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 4 ระดับ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.767 เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสอบถามและการสนทนากลุ่ม (Focus group) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบที การทดสอบเอฟ และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย พบว่า 1) สภาพปัญหาในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมเรียงตามลำดับจากด้านที่มีปัญหามากไปหาน้อย คือ ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านนักเรียน ด้านเครื่องมือ และด้านสภาพแวดล้อม และในภาพรวมสภาพปัญหาอยู่ในระดับมาก 2) ผลการเปรียบเทียบสภาพปัญหาการจัดการเรียนร่วมในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมระหว่างผู้เกี่ยวข้อง ที่มีตำแหน่งระดับการศึกษา ความรู้พื้นฐานทางการศึกษาพิเศษ ประสบการณ์ด้านการศึกษาพิเศษ และขนาดโรงเรียนที่ต่างกัน พบว่ามีสภาพปัญหาการจัดการเรียนร่วมในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมไม่แตกต่างกัน 3) แนวทางการแก้ปัญหาการจัดการเรียนร่วมในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมพบว่า 3.1) ด้านนักเรียน ควรส่งเสริมนักเรียนทั่วไปให้มีส่วนร่วมในการช่วยเหลือนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ โดยต้องเตรียมความพร้อมทั้งทางด้านอารมณ์ สังคม แก่เด็กทั้งสองกลุ่ม และเสริมทักษะทางวิชาการตามศักยภาพของผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ มีการประเมินตามสภาพจริง จัดให้มีหลักสูตรสำหรับนักเรียนเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

แต่ละประเภท ครูต้องมีความรู้ มีเครื่องมือและใช้จิตวิทยาในการดูแลและจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ เป็นรายบุคคล ผู้บริหารควรให้ความสำคัญ สร้างความตระหนัก สร้างเจตคติที่ดี ให้ขวัญและกำลังใจแก่บุคลากรในโรงเรียน ในการปฏิบัติงานด้านการเรียนร่วม โรงเรียนควรสร้างความสัมพันธ์และพบปะผู้ปกครองอย่างสม่ำเสมอ เพื่อความร่วมมือ ในการช่วยเหลือ ดูแลบุตรหลานที่มีความต้องการพิเศษ 3.2) ด้านสภาพแวดล้อม ควรจัดสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอก ห้องเรียน ใช้ห้องปฏิบัติการ บริเวณโรงเรียนเพื่อให้เป็นแหล่งเรียนรู้และเพื่อการพักผ่อนสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการ พิเศษ 3.3) ด้านการเรียนการสอน จัดกิจกรรมการเรียน การสอนให้นักเรียนทั้งสองกลุ่มได้ทำกิจกรรมร่วมกันให้มากที่สุด โดยใช้เทคนิค วิธีการ และสื่อการสอนที่หลากหลาย โดยละเว้นกิจกรรมการแข่งขันที่มีผลแพ้ชนะ ปรับวิธีการสอนโดยคำนึงถึงนักเรียน ที่มีความต้องการพิเศษมากขึ้น เช่น การให้งานที่มีความยากง่าย การประเมินผลการเรียน หรือการร่วมกิจกรรม ควรใช้วิธีการ และเกณฑ์ที่ต่างกับเด็กทั่วไป โดยให้สอดคล้องกับสภาพความบกพร่องของนักเรียนเป็นรายบุคคล และควรจัดให้มีห้องเสริม ทักษะทางวิชาการ ผู้บริหารควรมีความรู้ความเข้าใจด้านการศึกษาพิเศษควรกำกับให้มีการจัดทำแผนการจัดการศึกษา เฉพาะบุคคล(IEP) และจัดทำแผนการสอนเฉพาะบุคคล(IIP) ทั้ง 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ โดยให้สอดคล้องกับสภาพความ บกพร่องของเด็กแต่ละคนอย่างจริงจัง ใช้การนิเทศ กำกับ ติดตามเพื่อให้มีการรายงานความก้าวหน้า มีการส่งต่อนักเรียน ที่มีความต้องการพิเศษ ต่อผู้บริหารโรงเรียนและผู้ปกครองอย่างต่อเนื่อง ควรทำสมุดรายงานผลการเรียนเป็นพิเศษโดยระบุ จุดเด่น จุดด้อยที่เด็กควรได้รับการพัฒนาอย่างชัดเจน 3.4) ด้านเครื่องมือให้มีการจัดทำนโยบาย วิสัยทัศน์ พันธกิจ แผนงาน โครงการ โดยให้ครอบคลุมถึงกลุ่มนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ จัดให้มีเครือข่ายการเรียนร่วมที่เข้มแข็ง

คำสำคัญ: โรงเรียนแกนนำจัดการเรียนจัดการเรียนร่วม, แนวทางการจัดการ, สภาพปัญหา, ความต้องการจำเป็นพิเศษทางการศึกษา

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2550 ปรับปรุงแก้ไข ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2554 มีเจตนารมณ์ ในการจัดการศึกษาสำหรับกลุ่มคนที่มีความต้องการพิเศษ โดยกำหนดไว้อย่างชัดเจนและเป็นรูปธรรมมากกว่าที่เคย ผ่านมา ทำให้การจัดการศึกษา เอื้อประโยชน์ต่อเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ให้ได้รับสิทธิและความเสมอภาค ทั้งทาง ด้านการศึกษา การพัฒนาคุณภาพชีวิต การสื่อสาร การเข้าถึงอาคาร สถานที่ สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและ ความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา ตามกฎหมายและกฎกระทรวงที่เกี่ยวข้อง ซึ่งได้กำหนดไว้เช่นเดียวกับนักเรียน ทั่วไป โดยรัฐต้องพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ในรูปแบบและวิธีการอันเหมาะสมกับสภาพความต้องการพิเศษทางด้าน การศึกษาเป็นรายบุคคล และเป็นการจัดการศึกษา เพื่อมุ่งแก้ไขปัญหและอุปสรรคอันเนื่องมาจากสภาพความบกพร่อง หรือความต้องการพิเศษโดยจัดให้เข้าเรียนตามสภาพความบกพร่องในสภาพแวดล้อมที่มีขีดจำกัดน้อยที่สุด ซึ่ง โดยทั่วไป หมายถึงการจัดให้เข้าเรียนร่วมในชั้นเรียนปกติร่วมกับนักเรียนทั่วไป

โครงการเรียนร่วมเป็นโครงการที่เปิดโอกาสทางการศึกษาให้แก่เด็กพิการประเภทต่างๆ ในวัยเรียนได้เรียนร่วม กับเด็กปกติในระบบโรงเรียน ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการได้มีความพยายามดำเนินการในรูปแบบโรงเรียนแกนนำจัดการ เรียนร่วมในทุกจังหวัดอย่างเป็นรูปธรรมมาตั้ง ตั้งแต่ พ.ศ. 2547 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อขยายโอกาสและความเสมอภาค

ทางการศึกษาให้กับเด็กและเยาวชนพิการทุกประเภทได้เข้าเรียนในโรงเรียนที่จัดการเรียนร่วมอย่างทั่วถึงในพื้นที่ใกล้บ้าน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.2550:10)

โครงสร้างซีท (SEAT Framework) เป็นแนวทางการบริหารจัดการเรียนร่วมทั้งในชั้นเรียนร่วมและในสถานศึกษา เป็นโครงสร้างที่มีความยืดหยุ่นและมีความชัดเจน มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้นักเรียนพิการ หรือนักเรียนที่มีความบกพร่องในวัยเรียนได้รับบริการตามกฎกระทรวงที่เกี่ยวข้อง โดยสอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษทางการศึกษาเป็นเฉพาะบุคคล ซึ่งโรงเรียนที่จัดการเรียนร่วมต้องบริหารตามโครงสร้างซีทให้ครอบคลุมองค์ประกอบหลักที่สำคัญ 4 ประการ ดังนี้ 1. นักเรียน (S:Students) 2. สภาพแวดล้อม(E: Environment) 3. กิจกรรมการเรียนการสอน(A: Activities) 4. เครื่องมือ(T: Tool) (เบญจา ชลธานนท์, 2546:6)

สำหรับการดำเนินงานบริหารจัดการเรียนร่วมของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส มีนโยบายการจัดการศึกษาสำหรับผู้พิการที่มีความต้องการพิเศษในรูปแบบเรียนร่วมพร้อมทั้งส่งเสริม สนับสนุนทั้งในเรื่องของงบประมาณ และกิจกรรมในการดำเนินการเพื่อให้โรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมทั้ง 66 โรงเรียนซึ่งตั้งอยู่ใน 13 อำเภอ ที่เป็นเขตบริการทางการศึกษาในความรับผิดชอบของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส มีความเข้มแข็งในการบริหารจัดการ ทั้งนี้เพื่อต้องการให้เป็นแหล่งวิทยาด้านการศึกษาพิเศษแก่โรงเรียนที่จัดการเรียนร่วมทั่วไป แต่จากการนิเทศ ติดตามผลการดำเนินงานด้านการจัดการเรียนร่วมของศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดนราธิวาส กลับพบว่าการดำเนินงานจัดการเรียนร่วมในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส ประสบปัญหาต่างๆ(ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดนราธิวาส 2553:8-9) ดังนี้ ด้านบุคลากร มีปัญหาเกี่ยวกับครูขาดความรู้และขาดทักษะในการคัดกรองเพื่อระบุประเภทความพิการ ทำให้ผลการคัดกรองที่ได้ไม่ชัดเจน และคิดประเภทซึ่งจะมีผลโดยตรงต่อการวางแผนพัฒนาตามความต้องการจำเป็นพิเศษดังที่ปรากฏในแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล อีกทั้งยังขาดความรู้และทักษะในเรื่องการวัดและประเมินผล รวมถึงผู้บริหารและครูส่วนใหญ่ไม่ให้ความสำคัญอย่างจริงจังเนื่องจากมีภาระงานที่ต้องรับผิดชอบมากและคิดว่าไม่ใช่กลุ่มสาระวิชาหลักที่ต้องยกระดับผลสัมฤทธิ์ จึงไม่ได้ให้ความสำคัญต่อการปฏิบัติงานในด้านนี้เท่าที่ควร และอีกประการหนึ่งที่เป็นปัญหาสำคัญ คือมีการเปลี่ยนแปลงผู้รับผิดชอบงานการจัดการเรียนร่วมในระดับโรงเรียนบ่อยๆ สำหรับตำแหน่งพี่เลี้ยงเด็กพิการที่ได้รับจัดสรรมาให้ เพื่อทำหน้าที่ช่วยเหลือครูการศึกษาพิเศษในการดูแลนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเรียนร่วม พบว่ามีหลายโรงเรียนที่มอบหมายให้พี่เลี้ยงเด็กพิการทำงานผิดวัตถุประสงค์ที่วางไว้โดยพี่เลี้ยงเด็กพิการไม่ได้ทำหน้าที่ดูแลนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษอย่างเต็มที่ เต็มเวลา แต่ปฏิบัติงานในหน้าที่อื่นๆที่ผู้บริหาร มอบหมาย หรือทำหน้าที่สอนแทนครูประจำการ ในกลุ่มสาระที่โรงเรียนขาดแคลน ซึ่งปัญหาเหล่านี้เป็นสาเหตุสำคัญอีกประการหนึ่งที่มีผลต่อความสามารถในการจัดการเรียนร่วมในโรงเรียนซึ่งทำให้ส่งผล ต่อการพัฒนาศักยภาพเด็กที่มีความต้องการพิเศษ (ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดนราธิวาส 2553 : 11)

จากสภาพปัญหาดังกล่าวผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องควรมีข้อมูลที่ชัดเจนและครอบคลุมโดยเฉพาะข้อมูลที่มีความน่าเชื่อถือในรูปแบบงานวิจัย ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางการจัดการเรียนร่วมของโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส ว่ามีปัญหาใดบ้างภายใต้การบริหารจัดการเรียนร่วมใน 4 องค์ประกอบของโครงสร้างซีทได้แก่ ด้านนักเรียน ด้านสภาพแวดล้อม ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ และด้านเครื่องมือ เพื่อเป็นข้อมูลในการวางแผนแก้ไขปัญหที่เกิดจากการปฏิบัติงานด้านการจัดการเรียนร่วมใน

แกนนำจัดการเรียนร่วม โดยใช้แบบสอบถาม ได้กลุ่มตัวอย่างซึ่งเลือกโดยเจาะจง (Purposive Sampling) จาก 66 โรงเรียน โรงเรียนละ 1 คน รวมจำนวน 66 คน ประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 66 คน ครูวิชาการ จำนวน 66 คน ครูรับผิดชอบโครงการจำนวน 66 คน ครูผู้สอนจำนวน 286 คน ซึ่งได้มาโดยการกำหนดขนาดตัวอย่างโดยใช้สูตร ยามาเน่ที่ความเชื่อมั่น 95% ระยะที่ 2 ศึกษาแนวทางการแก้ปัญหาในการปฏิบัติงานจัดการเรียนร่วม โดยวิธีการ สทนากลุ่ม (Focus Group) โดยใช้กลุ่มสนทนากลุ่มที่ 1 ซึ่งเป็นผู้บริหารจากโรงเรียนต้นแบบโรงเรียนแกนนำ จัดการเรียนร่วม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส จำนวน 6 คน กลุ่มสนทนากลุ่มที่ 2 เป็น ครูผู้สอนในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมที่มีผลงานด้านการจัดการเรียนร่วม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา นราธิวาส กลุ่มตัวอย่างจำนวน 9 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ประกอบด้วย 1) แบบสอบถามจำนวน 1 ฉบับ แบ่งแบบสอบถามเป็น 3 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถาม ข้อมูลทั่วไปเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถาม ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาการจัดการ เรียนร่วม ของโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมตามโครงสร้างฯ ใน 4 องค์ประกอบคือ ด้านนักเรียน ด้านสภาพแวดล้อม ด้านกิจกรรมการเรียนการสอนและด้านเครื่องมือ มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ โดยใช้มาตราส่วนประมาณค่า 4 ระดับ ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด เกี่ยวกับข้อเสนอแนะแนวทางในการจัดการเรียนร่วมในโรงเรียนแกนนำ จัดการเรียนร่วม 2) แนวคำถามสำหรับการสนทนากลุ่มเกี่ยวกับแนวทางในการแก้ปัญหาที่เกิดจากการจัดการเรียนร่วม

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยนำหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลถึงผู้อำนวยการโรงเรียน ครูวิชาการ ครู รับผิดชอบโครงการเรียนร่วม และครูผู้สอน ในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม เพื่อขอความอนุเคราะห์ตอบแบบ สอบถาม ด้วยตนเอง จัดสนทนากลุ่มย่อย จำนวน 2 กลุ่ม มี ผู้เข้าร่วมสนทนาจำนวน 15 คน ประกอบด้วย กลุ่มที่ 1 สายงานผู้บริหาร จำนวน 6 คน และกลุ่มที่ 2 สายงานครูผู้สอนจำนวน 9 คน

การวิเคราะห์ข้อมูล

ทำการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ดังนี้ 1) ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบ แบบสอบถาม และข้อมูลทั่วไปของโรงเรียน วิเคราะห์โดยวิธีหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ และนำเสนอข้อมูลโดยใช้ตาราง ประกอบการบรรยาย 2) ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัญหาการจัดการเรียนร่วมในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมแบบ มาตราส่วนประมาณค่า วิเคราะห์โดยวิธีหาค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วนำค่าที่ได้ ไปเปรียบเทียบกับ เกณฑ์การวิเคราะห์ผลการประเมินความคิดเห็น 3) เปรียบเทียบสภาพปัญหาการจัดการเรียนร่วม ในโรงเรียนแกน นำจัดการเรียนร่วมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส ที่จำแนกตามตัวแปร ตำแหน่งระดับ การศึกษาขนาดโรงเรียน ความรู้พื้นฐานทางการศึกษาพิเศษ ประสิทธิภาพการทำงานด้านการศึกษาพิเศษ ใช้การ ทดสอบค่าเอฟ 4) แบบสอบถามปลายเปิด เกี่ยวกับสภาพปัญหาและข้อเสนอแนะแนวทางในการจัดการเรียนร่วม และข้อมูลที่ได้จากการสนทนากลุ่ม นำมาสรุปโดยการนำมาสรุปโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัย

1. สภาพปัญหาการจัดการเรียนร่วมในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม นราธิวาสโดยภาพรวมทั้ง 4 ด้านอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.61$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านที่มีสภาพปัญหามากที่สุดคือ ด้านการจัดการเรียนการสอน มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.65$) รองลงมาคือด้านนักเรียนและด้านเครื่องมือ มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.61$) เท่ากัน ส่วนด้านที่มีสภาพปัญหาน้อยที่สุดคือ ด้านสภาพแวดล้อมมีค่าเฉลี่ย ความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.56$)

2. ผลการเปรียบเทียบสภาพปัญหาการจัดการเรียนร่วมในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมระหว่าง ผู้เกี่ยวข้อง ที่มีตำแหน่งระดับการศึกษาความรู้พื้นฐานทางการศึกษาพิเศษ ประสบการณ์ด้านการศึกษาพิเศษ และขนาดโรงเรียนที่ต่างกัน พบว่า มีสภาพปัญหาการจัดการเรียนร่วมในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมไม่แตกต่างกัน

3. ข้อเสนอแนะแนวทางเกี่ยวกับการแก้ปัญหาการจัดการเรียนร่วมในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาสโดยวิธีการสนทนากลุ่ม (Focus-Group) สรุปได้ว่าผู้บริหาร ครู ควรจัดเตรียมความพร้อมด้านเจตคติสำหรับนักเรียนทั่วไปและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษาและผู้ปกครอง ให้มีความรู้เรื่องนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ 2) ครูต้องมีความรู้ มีความเข้าใจ มีจิตวิทยาและแนวทางในการจัดการศึกษารวมถึงเทคนิค วิธีการสอน สำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษและทำการศึกษาค้นคว้าเป็นรายบุคคล 3) ผู้บริหาร ต้องเห็นความสำคัญในการให้การศึกษาแก่เด็กพิเศษโดยมีนโยบาย วิสัยทัศน์ พันธกิจ แผนงาน โครงการ เพื่อเป็นแนวทางดำเนินงานเรียนร่วม มีคำสั่งมอบหมายงานที่ชัดเจน และควรให้ขวัญกำลังใจแก่บุคลากรในการปฏิบัติงาน ด้านการเรียนร่วมเป็นกรณีพิเศษ 4) ผู้บริหารควรมีความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนร่วม มีและใช้ระบบทีมงานและเครือข่ายในระดับโรงเรียน 7) โรงเรียนต้องสร้างความสัมพันธ์และพบปะผู้ปกครอง เพื่อสร้างความเข้าใจและให้ความรู้ถึงวิธีการพัฒนาบุตรหลาน 8) ควรพัฒนาสภาพแวดล้อมภายใน ในโรงเรียนให้เหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษ 9) ควรมีการหางบประมาณสนับสนุนเพิ่มเติมทั้งจากภายในและภายนอกองค์กร 10) จัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) และการจัดทำแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP) มีการปรับหลักสูตรให้เป็นหลักสูตรเฉพาะของเด็กที่มีความต้องการพิเศษให้สอดคล้องกับหลักสูตรเด็กปกติ และมีความยืดหยุ่น พัฒนาผู้เรียนตามที่กำหนดไว้ใน IEP ใช้วิธีการวัดและประเมินผลการเรียน ที่มีความสอดคล้องกับสภาพความบกพร่องของนักเรียนเป็นรายบุคคล มีการรายงานความก้าวหน้าของนักเรียนต่อผู้บริหาร โรงเรียนและผู้ปกครองนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ และทำการส่งต่อนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน 11) การใช้สื่อ วิธีการ เทคนิค กิจกรรมเพื่อพัฒนานักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ให้มีความเหมาะสมและสอดคล้องตามที่ระบุไว้ในแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP)

การอภิปรายผล

การวิจัยเรื่อง สภาพปัญหาและแนวทางการจัดการเรียนร่วมในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส ครั้งนี้ พบประเด็นที่น่าสนใจสามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

2.1 จากผลการวิจัยพบว่า สภาพปัญหาในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาสในภาพรวมอยู่ในระดับมากทั้ง 4 ด้าน โดยที่ผู้ที่เกี่ยวข้องเห็นว่ามีความสภาพปัญหามากที่สุดตามลำดับ

คือ ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน รองลงมาคือด้านนักเรียน และด้านเครื่องมือ มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของสภาพปัญหาอยู่ในระดับมากเท่ากัน ส่วนด้านที่เห็นว่ามีความปัญหาน้อยที่สุดคือด้านสภาพแวดล้อม ทั้งนี้เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีความรู้หรือผ่านการอบรมเรื่องการจัดการเรียนร่วม หรือองค์ความรู้ทางการศึกษาพิเศษ

โดยผู้ที่มารับงานการจัดการเรียนร่วมใหม่อาจจะยังไม่มีความรู้ ความเข้าใจในการปฏิบัติงานด้านการเรียนร่วม จึงทำให้การปฏิบัติงานประสบกับสภาพปัญหาในระดับมากทั้ง 4 ด้าน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก การจัดการเรียนร่วมให้ประสบผลสำเร็จและบรรลุเป้าหมายหรือเจตนารมณ์ของการจัดการศึกษาเพื่อสนองตอบความต้องการระหว่างบุคคล มีหลักการดำเนินการ ที่จะต้องประกอบด้วยแนวทางดำเนินงาน 7 ประเด็นประกอบด้วย 1) ทำงานเป็นทีม ให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วม 2) ปรับการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่แล้วและหาเพิ่มเติม 3) ให้เด็กปกติดูแลช่วยเหลือเด็กพิเศษ 4) สร้างเครือข่ายในการทำงาน 5) ประสานความร่วมมือกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง 6) จัดระบบข้อมูลสารสนเทศของเด็กและครูเป็นรายบุคคล 6) ช่วยเหลือและสนับสนุนเด็กที่มีความต้องการพิเศษอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ดังนั้นถ้าผู้บริหารและครูไม่ได้ดำเนินการอย่างที่ว่าจึงอาจจะเป็นสาเหตุที่สำคัญอีกประการหนึ่ง ที่ทำให้มีสภาพปัญหา การจัดการเรียนร่วมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ เบญจา ชลธานนท์ (2546 : 2) ที่กล่าวว่า ปัจจุบันแม้ว่าโรงเรียนจะดำเนินงานให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช 2542 และดำเนินการตามนโยบายของกระทรวง ศึกษาธิการแล้วก็ตามแต่ก็ยังพบปัญหาที่เกิดขึ้นนั้นคือโรงเรียนทั่วไปยังขาดความรู้ และทักษะในการบริหารจัดการเรียนร่วม สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่อง ในด้านต่างๆ เช่น นโยบายการจัดการเรียนร่วม บุคลากร หลักสูตร กระบวนการเรียนการสอน และงบประมาณ ดังนั้นเพื่อให้การดำเนินงานดังกล่าวมีประสิทธิภาพสูงสุดจึงได้จัดทำ “โครงสร้างซีท” เพื่อให้ผู้บริหารสถานศึกษานำไปบูรณาการในการจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล เพื่อใช้วัดผล ประเมินผล และขอรับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ และบริการอื่นใดทางการศึกษา และใช้เป็นแนวทางในการบริหารสถานศึกษาให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพในการจัดการเรียนร่วม(ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดนครราชสีมา: 2553:10)

2.2 ผลการเปรียบเทียบสภาพปัญหาการจัดการเรียนร่วมในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมระหว่างผู้เกี่ยวข้องที่มีตำแหน่ง ระดับการศึกษา ความรู้พื้นฐานทางการศึกษาพิเศษ ประสบการณ์ด้านการศึกษาพิเศษ และขนาดโรงเรียนที่ต่างกัน พบว่า มีสภาพปัญหาการจัดการเรียนร่วมในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมไม่แตกต่างกัน ยกเว้นด้านสภาพแวดล้อมที่มีความคิดเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้องว่า มีสภาพปัญหาการจัดการเรียนร่วม แตกต่างกัน และพบว่าผู้ที่มีประสบการณ์การทำงานด้านการศึกษาพิเศษน้อยกว่า 1 ปี มีสภาพปัญหาการจัดการเรียนร่วมมากกว่าผู้ที่มีประสบการณ์การทำงานด้านการศึกษาพิเศษ ตั้งแต่ 1-5 ปี, 6-10 ปี และ 10 ปีขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งไม่สอดคล้อง กับสมมติฐานของการวิจัยในครั้งนี้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้ที่เกี่ยวข้องที่รับผิดชอบการจัดการเรียนร่วมที่มีระดับการศึกษา ตำแหน่ง ขนาดโรงเรียน ความรู้พื้นฐานทางการศึกษาพิเศษ และประสบการณ์การทำงานด้านการศึกษาพิเศษต่างกัน แสดงให้เห็นว่าตัวแปรดังกล่าวไม่มีผลให้เกิดความแตกต่างของสภาพปัญหาการจัดการเรียนร่วมซึ่งอาจจะเป็นเพราะ ผู้บริหารและครูซึ่งเป็นผู้ที่จะต้องปฏิบัติและดำเนินการตามนโยบายด้านการจัดการศึกษา สำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ จากต้นสังกัดและจากการที่ได้รับความรู้ ในเรื่องกฎหมาย นโยบายการจัด

การศึกษา ที่กำหนดถึงสิทธิของคณาพิการ ในการจัดการศึกษาโดยไม่เลือกปฏิบัติ ดังนั้นตัวแปรของการศึกษาดังกล่าว ในครั้งนี้จึงไม่สามารถบ่งบอกถึงสภาพปัญหาที่เกิดจากการเรียนร่วมได้ ซึ่งมีความสอดคล้องกับผลการวิจัยของนักการศึกษาหลายๆ ท่านที่ได้ศึกษาและมีวัตถุประสงค์ในลักษณะเดียวกัน เช่นสอดคล้องกับผลการวิจัยโดย สข

สิริ วัชรานุกฤษ (2553:17) ได้ทำการศึกษาสภาพการบริหารจัดการเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท (SEAT) เป็นฐานในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม จังหวัด สงขลา ซึ่งผลการวิจัยยังพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีเพศต่างกัน อายุต่างกัน ระดับการศึกษาต่างกัน และจัดการศึกษาพิเศษสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องประเภทต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารจัดการเรียนร่วม โดยใช้โครงสร้างซีท (SEAT) เป็นฐานในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา ไม่แตกต่างกัน อีกทั้งยังสอดคล้องกับสมศรี พนมวิจิตร (2546: 89 - 91) ซึ่งได้ศึกษาปัญหาการบริหาร งานวิชาการ โรงเรียนที่จัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษเรียนร่วมกับเด็กปกติ สังกัดสำนักงานการประถม ศึกษาจังหวัดจันทบุรี ผลการวิจัยพบว่าผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ที่จำแนกตามเพศต่างกัน อายุต่างกัน ระดับการศึกษาต่างกัน และจัดการศึกษาพิเศษสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องประเภทต่างกัน มีปัญหาการบริหารงานวิชาการ ไม่แตกต่างกัน และยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สรวิชัย ดอกกุหลาบ (2548: บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง การศึกษาปัญหาและแนวทางพัฒนาการจัดการเรียนรวมในโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดจันทบุรี ผลการวิจัยพบว่า ครูที่จำแนกตามอายุต่างกัน ระดับการศึกษาต่างกัน และจัดการศึกษาพิเศษสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องประเภทต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับ ปัญหา และแนวทางพัฒนาการจัดการเรียนรวมในโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดจันทบุรี ไม่แตกต่าง

2.3 แนวทางการแก้ปัญหาการจัดการเรียนร่วมในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมจากการสนทนากลุ่มให้ข้อเสนอแนะดังนี้ 1) ด้านนักเรียน ควรส่งเสริมนักเรียนทั่วไปให้มีส่วนร่วมในการช่วยเหลือนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ โดยต้องเตรียมความพร้อมทั้งทางด้านอารมณ์ สังคม แก่เด็กทั้งสองกลุ่ม และเสริมทักษะทางวิชาการตามศักยภาพของผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษมีการประเมินตามสภาพจริง ควรจัดให้มีหลักสูตรสำหรับนักเรียนเด็กที่มีความต้องการพิเศษแต่ละประเภทครูต้องมีความรู้มีเครื่องมือและใช้จิตวิทยาในการดูแลและจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษเป็นรายบุคคล ผู้บริหารควรให้ความสำคัญ สร้างความตระหนัก สร้างเจตคติที่ดี ให้อาจารย์และกำลังใจแก่นุเคราะห์ในโรงเรียนในการปฏิบัติงานด้านการเรียนร่วม โรงเรียนควรสร้างความสัมพันธ์และพบปะผู้ปกครองอย่างสม่ำเสมอ เพื่อความร่วมมือในการช่วยเหลือ ดูแลบุตรหลานที่มีความต้องการพิเศษ 2) ด้านสภาพแวดล้อม ควรจัดสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน รวมทั้งการจัดบริเวณ โรงเรียนและห้องปฏิบัติการเพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และเพื่อการพักผ่อนสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ 3) ด้านการเรียนการสอน จัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้นักเรียนทั้งสองกลุ่มได้ทำกิจกรรมร่วมกันให้มากที่สุด โดยใช้กิจกรรม วิธีการ เทคนิค และสื่อการสอน

ที่หลากหลาย โดยละเว้นกิจกรรมการแข่งขันที่มีผลแพ้ชนะ ปรับวิธีการสอนโดยคำนึงถึงนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษมากขึ้น การประเมินผลการเรียน หรือการร่วมกิจกรรม ควรใช้วิธีการและเกณฑ์ที่ต่างกับเด็กทั่วไปโดยให้สอดคล้องกับสภาพความบกพร่องของนักเรียนเป็นรายบุคคล และควรจัดให้มีห้องเสริมทักษะทางวิชาการ ผู้บริหารควรมีความรู้ความเข้าใจด้านการศึกษาพิเศษควรกำกับให้มีการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) และจัดทำแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP) ทั้ง 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้โดยให้สอดคล้องกับสภาพความบกพร่องของเด็กแต่ละคนอย่างจริงจัง ใช้การนิเทศ กำกับ ติดตามเพื่อให้มีการรายงานความก้าวหน้า มีการส่งต่อนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ต่อผู้บริหาร โรงเรียนและผู้ปกครองอย่างต่อเนื่อง ควรทำสมุดรายงานผลการเรียนเป็นพิเศษโดยระบุจุดเด่น จุดด้อยที่เด็กควรได้รับการพัฒนาอย่างชัดเจน 4) ด้านเครื่องมือให้มีการจัดทำนโยบาย

วิสัยทัศน์ พันธกิจ แผนงาน โครงการ โดยให้ครอบคลุมถึงกลุ่มนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ จัดให้มีเครือข่ายการเรียนรู้ร่วมที่เข้มแข็ง

3. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

3.1 จากผลการวิจัยพบว่าผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนร่วมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา นราธิวาส เห็นว่ามีสภาพปัญหาด้านการจัดการเรียนการสอน อยู่ในระดับมาก ดังนั้นโรงเรียนจึงควรพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีความรู้ ความสามารถในการจัดกิจกรรมทางการศึกษา เช่น การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดแยก คัดกรอง เทคนิคการสอนการจัดการชั้นเรียน การจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) การวัดและประเมินผล โดยวิธีการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการ และการศึกษาดูงานด้านการจัดการเรียนร่วม

3.2 ควรจัดอบรมให้ผู้บริหารและครูทั้งโรงเรียนมีความรู้เกี่ยวกับการบริหารจัดการเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีททั้ง 4 ด้านคือ ด้านนักเรียน ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านสภาพแวดล้อม และด้านเครื่องมือ

3.3 นำแนวทางที่ได้จากการแก้ปัญหาที่เกิดจากการเรียนร่วมในแต่ละด้านของโครงสร้างซีทที่ได้จากการสนทนากลุ่ม ไปใช้ในการแก้ไขปัญหที่เกิดจากการปฏิบัติงานด้านการเรียนร่วม

4. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

4.1 ควรมีการศึกษาผลสำเร็จจากการปฏิบัติงานตามทั้ง 4 ด้านตามโครงสร้างซีทและการบริหารจัดการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในโรงเรียนทั่วไป

4.2 ควรมีการศึกษาผลสำเร็จจากการปฏิบัติงานตามทั้ง 4 ด้านตามโครงสร้างซีทและการบริหารจัดการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในโรงเรียนต้นแบบการเรียนรวม

4.3 ควรมีการศึกษาผลจากการปฏิบัติงานตามโครงสร้างซีทในด้านอื่นๆเช่น ผลสัมฤทธิ์ที่เกิดกับผู้เรียน

4.4 ควรมีการศึกษาผลจากการปฏิบัติงานตามโครงสร้างซีทจากผู้ปฏิบัติงานจากกลุ่มผู้เกี่ยวข้องอื่นๆเช่น ผู้ปกครองเพราะผู้ปกครองต้องมีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดการศึกษาและพัฒนาบุคลากร

เอกสารอ้างอิง

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2543.แนวทางการพัฒนาโรงเรียนทั้งระบบเพื่อการเรียนร่วม.

สำนักนิเทศและพัฒนามาตรฐาน.กรุงเทพ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2550.รูปแบบในการเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการเรียนร่วมสำหรับเด็กและเยาวชนพิการ.กรุงเทพ: โรงพิมพ์สกสค.ลาดพร้าว.

เบญญา ชลธารันนท์.2546.คู่มือการบริหารจัดการเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท. กรุงเทพ:กระทรวงศึกษาธิการ ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดนราธิวาส.(2553).รายงานผลการจัดการเรียนร่วมประจำปี2553

สมศรี พนมวิจิตร.2546.ปัญหาการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนที่จัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

เรียนร่วมกับเด็กปกติ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดจันทบุรี .วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันราชภัฏรำไพพรรณี.

- สชาสิริ วัชรานุรักษ์. 2553. การศึกษาสภาพการบริหารจัดการเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท (SEAT) เป็นฐานในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม จังหวัดสงขลา. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิตสาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา.
- สรวิรี ดอกกุหลาบ. 2548. การศึกษาปัญหาและแนวทางพัฒนาการจัดการเรียนร่วม ในโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดจันทบุรี. วิทยานิพนธ์ ก. ม. สาขาการบริหารการศึกษา: บัณฑิตวิทยาลัย. สถาบันราชภัฏรำไพพรรณี.